

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Vykysalá Olga.

Dostupné ze Školského portálu Karlovarského kraje www.kvkskoly.cz, materiál vznikl v rámci projektu Gymnázia Cheb s názvem Rozvoj školského portálu Karlovarského kraje.

Pracovní list – skloňování substantiv a adjektiv

1. U podstatných jmen urči pád.:

Nový školní rok začíná v září. Šlo přece jen o vtip. Většinu času trávil střílením koroptví. Prodal jsem to za babku. Přijede v úterý. Každý den musím jít na poštu. Zahnul za roh. V zimě odjel do ciziny. Za jeho vlády došlo k nebyvalému rozkvětu.

2. Urči rod uvedených substantiv. Podtrhni podstatná jména hromadná.

kvasnice - _____, saně - _____, bratrstvo - _____, dříví - _____, brýle - _____, vrata - _____, ústa - _____, hmyz - _____, lidé - _____, školství - _____, kamna - _____, přátelství - _____, ptactvo - _____, Vánoce - _____, ledviny - _____, záda - _____, nároží - _____, chůdy - _____

3. Dosad' správné tvary v množném čísle:

Pod stolem ležela taška s _____ (utržené ucho). Pohybujte _____ (paže) nahoru a dolů. Vytáhl z kapsy hodinky se _____ (zlaté ručičky). Podívala se na mě _____ (své krásné oči). Uprostřed místnosti stál bílý stůl se _____ (tři nohy). Všechny hrnečky byly s _____ (ulomené ouško). Dítě se odráželo _____ (nožička). Stáli jsme vedle sebe a vzájemně jsme se dotýkali _____ (ramena). Můj muž by mě na _____ (ruce) nosil. Celý den rybařil ve _____ (slepé rameno) řeky. Snaž se neohýbat nohy v _____ (koleno).

4. Z prvního slova v zadané dvojici vytvoř přídavné jméno přivlastňovací a spojení doplň do věty.

S _____ (Julie – přátelé) jsme se sešli na _____ (Čapek – náměstí). Pomohli jsme _____ (Hanka – kolega). Proti třem _____ (zpěvák – obdivovatelé) bylo vzneseno obvinění. Zaparkovali jsme nedaleko _____ (strýc – cukrárna). _____ (Euripidés – dramata) se zaměřují na psychologii postav, zejména žen. Odnos ten kufr do _____ (soused – auto). _____ (Martina – hosté) zaplnili celou chodbu. Poslal vzkaz po _____ (Andrea – kamarádka).

5. Doplň podstatná jména ve správném tvaru.

_____ (idea – mn.č.) českého národního obrození se dostaly do konfliktu s _____ (idea – mn.č.) romantismu. Setkal jsem se s ním na lékařském _____ (kolokvium). Vývoj _____ (embryo) je jedním ze tří _____ (stadium) vývoje člověka. V Paříži se seznámil s oběma šachovými _____ (génies). Studoval jsem na francouzském _____ (lyceum). _____ (Sofokles) jsme přece probírali už loni. Rád poslouchám _____ (Vivaldi). Podle kterého _____ (paradigma) se skloňuje dané slovo?

6. Oprav nekorektní tvary:

v pěti písemných pracech, vážený pane obhájče, v obou katalogách, nad obouma kolenama, se dvěma myšmi, hrnec s rozlomenýma ušima, pane profesore Adamče, bez datumu odeslání, Zeusovy rozmary, vše je vzhůru nohama, pohybovala svýma dlouhýma nožkama, motýl s modrými očky na křídlech, Héraklesovy úkoly, v německém jazyku, všechny strany obdélníka, na křestu knihy, sousedovic kluci, na bratrově pohřbu, je krátkozrakejší než já, v tátovo bundě, morče zamrkalo svými očičky, měl na nohách jizvy, mimo Eviných přátel, žehlící prkno

7. Oprav pravopisné chyby.

Zabývá se různými hlavolami. Porovnávali jsme erbenovskou a moderní baladu. Přinesl tácy s chlebíčky. V hlouby lesa to zaburácelo. Přednáška byla nabitá informacemi. Největší úspěch mělo vystoupení s šimpanzy. Odnes ten výkaz šéfovi. Ve dvou pražských muzejích došlo ke krádeži vzácných relikvií. Znáš manžele Dvořákovi? Patří slepýš mezi plazy? Babičku budu mít navždy spojenou s měkkoučkými peřinami. Samice se vlivem hormonů chovala, jako by byla březý. Královské dcery upoutaly hosty svými diadémy. Našli jsme chlapce v lese živý a zdravý.

8. Pozorně si přečti následující text.

Vchod z listů se zavře a zase nám vládne ticho. Není zlověstné, ba právě naopak. Každý se bojí promluvit, jako bychom se ocitli v bublině, která každým nepatřičným zvukem může prasknout. Je úchvatné sejít po krkolomné stezce na pláž. Vypadá jako cirkusové šapitó. Je pokryta bílým pískem se stovkami mušlí, které vyplivlo moře. Pláž hlídají ze tří stran skály. Jejich vrcholky se dotýkají nebe, smaragd se tu snoubí s blankytem. Slunce se opírá o třpytící se hladinu moře. Vlny si spolu povídají, chvíli šeptají, chvíli slyšíme burácení. Vzduch je provoněn solí. Nejsme schopni promluvit. Nebesa mlčí a my také.

9. Vypiš z textu příklad:

zdrobnělého podstatného jména	.....
nesklonného podstatného jména	.....
podstatného jména slovesného	.....
abstraktního podstatného jména	.....
pomnožného podstatného jména	.....
přídavného jména měkkého	.....
látkového podstatného jména	.....
složeného přídavného jména	.....
přídavného jména ve jmenném tvaru	.....

10. Vysvětli spojení smaragd se tu snoubí s blankytem.

.....

Řešení:

1. U podstatných jmen urči pád.:

Nový školní rok (1.) začíná v září (6.). Šlo přece jen o vtip (4.). Většinu času (2.) trávil střílením (7.) koroptví (2.). Prodal jsem to za babku (4.). Přijede v úterý (4.). Každý den (4.) musím jít na poštu (4.). Zahnul za roh (4.). V zimě (6.) odjel do ciziny (2.). Za jeho vlády (2.) došlo k nebyvalému rozkvětu (3.).

2. Urči rod uvedených substantiv. Podtrhni podstatná jména hromadná.

kvasnice - ž., saně - ž., bratrstvo - stř., dříví - stř., brýle - ž., vrata - stř., ústa - stř., hmyz - m. než., lidé - m.živ., školství - stř., kamna - stř., přátelství - stř., ptactvo - stř., Vánoce - ž., ledviny - ž., záda - stř., nároží - stř., chůdy - ž.

3. Dosad' správné tvary v množném čísle:

Pod stolem ležela taška s utrženými uchy (utržené ucho). Pohybuje pažemi (paže) nahoru a dolů. Vytáhl z kapsy hodinky se zlatými ručičkami (zlaté ručičky). Podívala se na mě svýma krásnými očima (své krásné oči). Uprostřed místnosti stál bílý stůl se třemi nohami (tři nohy). Všechny hrnečky byly s ulomenými oušky (ulomené ouško). Dítě se odrazilo nožičkama (nožička). Stáli jsme vedle sebe a vzájemně jsme se dotýkali rameny (ramena). Můj muž by mě na rukou / rukách (ruce) nosil. Celý den rybařil ve slepých ramenech (slepé rameno) řeky. Snaž se neohýbat nohy v kolenou / kolenech (koleno).

4. Z prvního slova v zadané dvojici vytvoř přídavné jméno přivlastňovací a spojení doplň do věty.

S Juliinými přáteli (Julie – přítel) jsme se sešli na Čapkově / Čapkovu (Čapek – náměstí). Pomohli jsme Hančinu kolegovi (Hanka – kolega). Proti třem zpěvákovým obdivovatelům (zpěvák – obdivovatelé) bylo vzneseno obvinění. Zjistí informace o Pompeiově / Pompeiovu a Crassově / Crassovu společenství (Pompeius a Crassus – společenství) s Caesarem. Zaparkovali jsme nedaleko strýcovy cukrárny (strýc – cukrárna). Euripidova dramata (Euripidés – dramata) se zaměřují na psychologii postav, zejména žen. Odnese ten kufr do sousedova auta (soused – auto). Martinini (Martina – hosté) zaplnili celou chodbu. Poslal vzkaz po Andreině kamarádce (Andrea – kamarádka).

5. Doplň podstatná jména ve správném tvaru.

Ideje / idey (idea – mn.č.) českého národního obrození se dostaly do konfliktu s idejemi / ideami (idea – mn.č.) romantismu. Setkal jsem se s ním na lékařském kolokviu (kolokvium). Vývoj embrya (embryo) je jedním ze tří stadií (stadium) vývoje člověka. V Paříži se seznámil s oběma šachovými génii (génius). Studoval jsem na francouzském lyceu (lyceum). Sofokla (Sofokles) jsme přece probírali už loni. Rád poslouchám Vivaldiho (Vivaldi). Podle kterého paradigmatu (paradigma) se skloňuje dané slovo?

6. Oprav nekorektní tvary:

v pěti písemných **pracích**, vážený pane **obhájce**, v obou **katalozích**, nad **oběma koleny**, se **dvěma** myšmi, hrnec s **rozlomenými uchy**, pane profesore Adamče, bez **data** odeslání, **Diovy** rozmary, vše je vzhůru nohama, pohybovala svými dlouhými nožkami, motýl s modrými očky na křídlech, **Heraklovy** úkoly, v německém jazyku (**i jazyce**), všechny strany obdélníka (**i obdélníku**), na **křtu** knihy, **sousedovi** kluci, na bratrově pohřbu, je **více krátkozraký** než já, v **tátově** bundě, morče zamrkalo **svýma očičkami**, měl na nohách (**i na nohou**) jizvy, mimo **Eviny přátele**, **žehlicí** prkno

7. Oprav pravopisné chyby.

Zabývá se různými **hlavolamy**. Porovnávali jsme erbenovskou a moderní baladu. Přinesl tácy s chlebičky. V **hloubi** lesa to zaburácelo. Přednáška byla nabitá informacemi. Největší úspěch mělo vystoupení s **šimpanzi**. Odnos ten výkaz šéfovi. Ve dvou pražských **muzeích** došlo ke krádeži vzácných **relikvií**. Znáš manžele **Dvořákovy**? Patří slepýš mezi plazy? Babičku budu mít navždy spojenou s **měkoučkými** peřinami. Samice se vlivem hormonů chovala, jako by byla **březí**. Královské dcery upoutaly hosty svými diadémy. Našli jsme chlapce v lese živý a zdrávý.

8. Pozorně si přečti následující text.

Vchod z listů se zavře a zase nám vládne ticho. Není zlověstné, ba právě naopak. Každý se bojí promluvit, jako bychom se ocitli v bublině, která každým nepatřičným zvukem může prasknout. Je úchvatné sejít po krkolomné stezce na pláž. Vypadá jako cirkusové šapitó. Je pokryta bílým pískem se stovkami mušlí, které vyplivlo moře. Pláž hlídají ze tří stran skály. Jejich vrcholky se dotýkají nebe, smaragd se tu snoubí s blankytem. Slunce se opírá o třpytící se hladinu moře. Vlny si spolu povídají, chvíli šeptají, chvíli slyšíme burácení. Vzduch je provoněn solí. Nejsme schopni promluvit. Nebesa mlčí a my také.

Vypiš z textu příklad:

a) zdrobnělého podstatného jména	vrcholky
b) nesklonného podstatného jména	šapitó.
c) podstatného jména slovesného	burácení
d) abstraktního podstatného jména	ticho, zvuk, burácení, vzduch ...
e) pomnožného podstatného jména	nebesa
f) přídavného jména měkkého	třpytící se
g) látkového podstatného jména	písek, sůl
h) složeného přídavného jména	krkolomné
i) přídavného jména ve jmenném tvaru	schopni

Vysvětli spojení smaragd se tu snoubí s blankytem. Zelená barva se spojuje (přechází v) s modrou.

